

AUSTRIS JANOVSKIS

**Sportists, veterāns,
kas sacensībās piedalījies 59 gadus,
sporta organizators,
preses un radio reportieris,
sporta komentētājs**

A. Janovskis, atceroties savu dzīvi, saka: "Manā mūžā šī ir 8 sabiedriskā iekārta, kurā algotā darbā nostrādāti 52 gadi, no tiem - "Vārpā" 37gadi; trīs reizes trīs iekārtās studēta tautsaimniecība, divas reizes - filoloģija un žurnālistika. Mācījies esmu no 1926. gada līdz 1982. gadam (beidzu Tautas universitātes Žurnālistikas fakultāti)".

Dzimis Ukrainā, Poltavas pilsētā Dignājas pagasta bēgļu ģimenē 1917. gada 10. oktobrī (divas nedēļas pirms oktobra revolūcijas Krievijā). Māsa Ilga (1911.- 1995.)
1920.g. ģimene atgriežas dzimtenē un ir pusgraudnieki Dignājas "Linaites purvā."
1926. gadā vecāki kopā ar bērniem uzsāk dzīvot Līvānos pašu uzceltajā mājā.

1926.- 1933. Mācās Līvānu sešgadīgā pamatskolā, ir mazpulka dalībnieks.

Pēc tam divus gadus palīdz vecākiem saimniecībā, pelna skolas naudu, jo, kaut gan tēvs ir gaļas tirgotājs nedēļas tirgos Līvānos un Jēkabpilī, tomēr trūkst līdzekļu dēla izglītības turpināšanai. 1935.-1940. mācās Līvānu komercskolā. Skolas gados piedalās sporta sacensībās, ko rīko aizsargu, mazpulku, vanagu, ērgļu, skautu, SSS ("strādnieku sports un sargi") un citas organizācijas. Komercskolas laikā ir viens no labākajiem barjerskrējējiem Latvijas skolēnu vidū, pilsētas izlases dalībnieks vieglatlētikā un volejbolā. Pirmo diplomu skolas mērogā Austris saņem 1931. gadā. Kopā ar vienaudžiem Līvānos rīko savas "olimpiādes" ar plašu programmu vieglatlētikā. Bieži velosipēdos dodas uz vieglatlētikas un volejbola sacensībām Jēkabpilī, Jersikā, Vabolē, Nīcgalē, Dunavā, Zasā, Dignājā, startē arī Daugavpilī, Dēmenē, Rēzeknē. Vīpē startē kopā ar slaveno cīkstoni un olimpieti Albertu Zvejnieku.

Pēc izlaiduma piedalās pēdējos neatkarīgās Latvijas Dziesmu svētkos Daugavpils Stropos. 40.- 41.g. teicami beidz LVU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes pirmo kursu. Mācības pārtrauc karš. 1942.-1943. A. Janovskis strādā par Līvānu lopkautuves rēķinvedi un lopu iepircēju. 1943.gadā "no jauna" studē tautsaimniecību, bet 1944.gada 6. martā viņu paņēma leģionā. No 1944.g. 6.03. – 1946.g.30.06. bijis 19. divīzijā,

kaujas pozīcijās pie Vaiņodes, Anneniekem, Jaunpils, Pienavas, Lestenes, Džūkstes u.c. Seko Kutaisi karagūstekņu filtrācijas nometne (Grūzijā). Pēc atgriešanās Latvijā 1946.g – 1951.g. viņš ir skolotājs Līvānu vidusskolā,

vēlāk Zasas vidusskolā, arī Aknīstes rajona skolotāju metodiskās apvienības vadītājs. 1951. gada pavasarī Austri atbrīvo no darba “uz 47. panta pamata – kā nepiemērotu pedagoģiskajam darbam” un aizliedz publicēties presē ar savu vārdu. Seko piecu gadu darbs meliorācijā (1951. g.– 1956.g.), strādā par Daugavas augšgala nosusināšanas sistēmu tehniskās ekspluatācijas remontstrādnieku, kopj Dignājas puses grāvjus, vada sporta dzīvi. Dignājiešu sportisti izvirzās par Vissavienības Lauksaimniecības izstādes kandidātiem, bet viņi tur nenokļūst (vāji rezultāti ražošanā).

1956. gadā tie paši, kas atbrīvoja A. Janovski no skolotāja darba, aicina strādāt par sporta biedrības “Vārpa” rajona priekšsēdētāju. 1956.g. 1.02. – 1978.g.16.04. viņš ir sporta biedrības “Vārpa” Aknīstes, vēlāk Jēkabpils rajona padomes priekšsēdētājs, pēc tam - 1978.g. -.1979.g. stadiona meistars un 1979.g.-1993.g. sporta laukuma remontstrādnieks. Par Vārpas” rajona padomē nostrādāto laiku Austris saka: “Šis bija manas dzīves grūtākais, atbildīgākais un tomēr pateicīgākais dzīves posms. Ar “Vārpas” juridisko biedru finansiālo atbalstu izdevās pārbūvēt veco kinoteātri “Atpūta” par modernāko smagatlētikas zāli republikā, kur atradās vieta “Vārpas” rajona padomei un šaha un dambretes klubam. 8 gadu laikā uzcēlām vienu no lielākajiem stadioniem republikas laukos ar 4820 skatītāju vietām. Grūti aizmirst arī to, ko nozīmē būt saimniekam 1500 sportistiem un rūpēties par 4000 skatītāju ērtībām, kad Jēkabpilī notika 10. Lauku sporta spēlēs.” Lielu darbu A. Janovskis iegulda organizējot 17 reizes sporta spēles rajonā, kur startē darba kolektīvu komandas 3 – 5 grupās 10 – 25 ieskaite veidos (no iespējamajiem 43). To skaitā slēpošana, ugunsdzēsības sports, moto - auto kross, lauku aršana, mehanizētā govju slaukšana, virves vilkšana, tūrisms, moto daudzciņa un citi. Ar atbildību A. Janovskis organizē Jēkabpils pilsētas un rajonu veterānu spartakiādes un spēles.

Austri raksturo godprātīga attieksme pret jebkuru pienākumu, labestība. “Vārpas” rajona padomei 12 gadus nebija sava transporta. Tāpēc bieži Austris fizkolektīvu apmeklējumus veica kājām, dienā veicot – 30 km. Par savām sportista gaitām pēc komercskolas beigšanas A. Janovskis stāsta:

“Vācu laikā (1942. un 1943. g.) izcīnīju divas trešās vietas vieglatlētikā Latgales vispārējos sporta svētkos Daugavpilī. Jēkabpils periodā no 1956. gada, darba apstākļu dēļ startēju reti. Pirmajā republikas “Vārpas” neklātienes Veselības spartakiādē 1964. gadā 2. vecākajā grupā ieguvi 2 otrās vietas - 100 metru skrējienā un augstlēkšanā un divas 3. vietas - lodes grūšanā un cīņā. 1965. gadā uzvarēju rajona krosā savā grupā. Pēdējo apbalvojumu rajona veterānu sacensībās Jēkabpilī saņēmu 1990. gadā (59 gadus pēc pirmā apbalvojuma)”.

Par apzinīgu 52 gadu līdzdarbību sportā un dažādu sporta pasākumu organizēšanā 12 bijušo un esošo rajonu teritorijās no Jaunjelgavas līdz Dunavai un no Ērbeģes līdz Atašienei A. Janovskis saņēmis PSRS Fizkultūras teicamnieka nosaukumu, “Vārpas” Goda biedra nosaukumu, Darba veterāna medaļu, daudzus un dažādus Vissavienības, republikas un citu institūciju atzinības apliecinājumus.

1949. gada 28. martā dzīves ceļi saveda kopā ar dzīves biedreni Ēriku dzim. 1918.g.,

dēli - Leons (1945.g. – 2000.g.), Uldis (dzim. 1952.), meita Vēsma (dzim. 1954.), mazmeita Kristīne (1979.), mazdēls Normunds (dzim. 1978.), mazmazmeita Ilona (dzim.2001.). Dzīves un darba prieki – kopīgi un nedalāmi un vienmēr saistās ar sportu. Tomēr īpaša vieta A. Janovska dzīvē ir žurnālistikai. Viņš daudz interesējas par preses publikācijām un krāj dažādu materiālu kopojumus:

“Vēl tagad ar prieku piedalos dažādos konkursos un aptaujās, jo dzīves gaitā esmu apkopojis daudzus faktus no laikrakstu izgriezumiem un paša savāktām informācijām - 58 tematiskās mapēs. Kopējais izgriezumu uzkrājums – 200 mapēs.”

Austris ir arī apzinājis un apkopojis datus par 121 rajona preses žurnālistu un 78 ārštata korespondentiem.

ATTĒLI:

- 1.A. Janovskis kopā ar jaunajiem sportistiem – JBC mazpulka dalībniekiem 2001.gada oktobrī
2. A. Janovskis - 10. Lauku sporta spēļu saimnieks Jēkabpilī 1977.gadā
3. Jēkabpilī 13. Lauku sporta spēlēs 1983. gadā.

2001.gada decembrī

Jēkabpils Bērnu un jauniešu centrs

Sagatavoja mazpulka dalībnieki: Gatis Ieleja, Egils Zauers, Mārīte Meļko, Ilva Stūrāne, Zaiga Zaura, Kristaps Kaļva, Artūrs Ozoliņš.
Skolotāja Spodra Purviņa

LIIS izstrādne